

ปัญหา สาเหตุและแนวทางการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก

ใบเฝ้าระวังห้องสมุด
ภาคตะวันออก

กัญญา จำประดิษฐ์

24 ส.ค. 2546

161278

161278

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2545

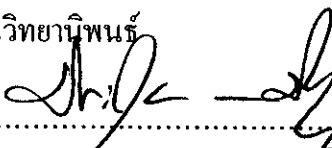
ISBN 974 - 616 - 437 - 6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ร. 30 ส.ย. 2546

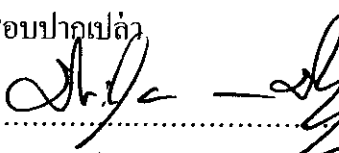
อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

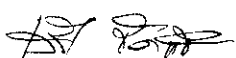
อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

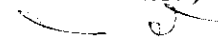

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

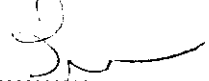

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)

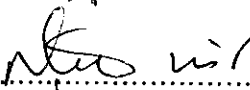
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สมนึก จันทประทีน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร./สุรินทร์ นนทศักดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาช่วยแนะแนวทาง ที่ถูกต้องและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สุริยัน นนทศักดิ์ อาจารย์ ดร. สมนึก จันทรประทีน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดระยะเวลาการ ดำเนินงาน ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้าง ขวาง ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ่งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้กรุณา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ ข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งทำให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค และผู้จัดการสถาน ประกอบการที่อำนวยความสะดวกและอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างสูง

ภิญโญ ขำประดิษฐ์

41920248 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ความสำคัญ : ปัญหา/สาเหตุ/แนวทางการบริหารระบบทวิภาคี

กัญญา จำประดิษฐ์ : ปัญหา สาเหตุและแนวทางการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออก (PROBLEMS, CAUSES AND COLLECTIVE GUIDELINES IN MANAGING THE DUAL LOWER VOCATIONAL EDUCATION CERTIFICATE PROGRAM OF THE TECHNICAL COLLEGES IN THE EASTERN REGION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ประชุม รอดประเสริฐ, Ed.D., เสรี ชัดแจ้ง, ค.ศ., 135 หน้า. ISBN 974 – 616 – 437 – 6

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคกับ ผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการต่อปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและเพื่อศึกษา สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาค ตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 186 คน ประกอบด้วยอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคจำนวน 83 คน และผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการจำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคีหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการบริหารระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าวิกฤติ (t-test)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ปัญหาการบริหารระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง
2. อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคกับผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แตกต่างกัน
3. สาเหตุสำคัญของปัญหา ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร เกิดจากการขาดการประสานความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคกับสถานประกอบการในการวางแผนการใช้หลักสูตร และแนวทางการแก้ปัญหาได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรประสานความร่วมมือในการจัดทำแผนการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาเหตุสำคัญเกิดจากวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางการแก้ปัญหาได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกงานให้ครูฝึกได้รับทราบ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน สาเหตุสำคัญเกิดจากวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการประสานงานและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และแนวทางการแก้ปัญหาได้แก่วิทยาลัยเทคนิคควรชี้แจงครูฝึกให้เข้าใจถึงแนวทางการวัดผลประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน สาเหตุสำคัญเกิดจากครูฝึกขาดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และแนวทางการแก้ปัญหาได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคควรจัดสัมมนาขึ้นระหว่างอาจารย์นิเทศกับครูฝึกทุกภาคเรียนหลังการฝึกงาน เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ

41920248 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION :
M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : PROBLEMS OF DUAL VOCATIONAL SYSTEM ADMINISTRATION

PINYO KHAMPRADIT : PROBLEMS, CAUSES AND COLLECTIVE GUIDELINES IN
MANAGING THE DUAL LOWER VOCATIONAL EDUCATION CERTIFICATE PROGRAM OF THE
TECHNICAL COLLEGES IN THE EASTERN REGION. THESIS ADVISORS : PRACHOOM
RODPRASERT, Ed.D., SEREE CHADCHAM, Ph.D., 135 P. ISBN 974 – 616 – 437 – 6

The purposes of the study were to survey the problems of managing the dual lower vocational education certificate program of the technical colleges in the eastern region, to compare the problems between the views of college instructors and the apprentice instructors, and to investigate causes of the problems and collective guidelines in managing the program. The sample comprised of 186 instructors from 83 colleges instructors and 103 apprentice ones. The instruments implemented in collecting the data were rating-scale and check list questionnaires. The statistical devices employed in analysing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and the t- test.

The results revealed the following :

1. The problem of managing the dual lower vocational education certificate program was rated at a moderate level.
2. The problem of the program as viewed by colleges instructors and by the apprentice ones was statistically different at .05 of significance.
3. The vital problem in curriculum dimension was the lack of coordination between colleges and the workplaces which should be improved by making more coordination between the two agents. The main managing problem in teaching-learning activities was the lack of planning collaboration between the two agents in establishing the activities. The mutual understanding in establishing the activities should be implemented in correcting the problem. The important problem that caused the assessment dimension was the lack of coordination between the two agents and unknown technical know-how of the apprentice instructors, therefore, the clarification of the measurement and the evaluation process should be provided to the apprentice instructors. Finally, the main problem of supervision caused by the apprentice instructors was that they did not understand the supervisory process. The resolution is that the technical college should organize seminars for the supervisors and the apprentice instructors every semester after the training.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	4
คำถามในการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	9
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพระบบทวิภาคี.....	25
การบริหารระบบทวิภาคี.....	35
หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	38
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	44
การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	46
การนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน.....	49
ปัญหาการบริหารหลักสูตรระบบทวิภาคี.....	52

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	60
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การจัดกระทำข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	66
เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	78
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	78
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก	102
ภาคผนวก ข	109

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค	122
ภาคผนวก ง	132
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกวิทยาลัยเทคนิค.....	61
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน โดยจำแนกวิทยาลัยเทคนิค.....	64
3	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ.....	68
4	เปรียบเทียบปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคกับผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ.....	69
5	ความถี่ และร้อยละ สาเหตุของปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	70
6	ความถี่ และร้อยละ สาเหตุของปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	71
7	ความถี่ และร้อยละ สาเหตุของปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	72
8	ความถี่ และร้อยละ สาเหตุของปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน.....	73
9	ความถี่ และร้อยละ แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียง ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	74

10	ความถี่ และร้อยละ แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	75
11	ความถี่ และร้อยละ แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	76
12	ความถี่ และร้อยละ แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน.....	77
13	ค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	123
14	ค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	125
15	ค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	128
16	ค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน	130

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	4
2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training)	17
3 การจัดองค์กรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา.....	30